

на тому, чи виправдає Європейський Союз очікування італійських громадян. Проте якщо Італія все ж таки зважиться на цей вчинок, то це несприятливо відобразиться на обох сторонах. Тому що на прикладі Великобританії було продемонстровано наскільки це витратно, не вигідно і займає надто багато часу. Та і після виходу держави засновниці – Італії, чи не візьмуть за приклад такий вчинок і інші члени Євросоюзу. А вихід більше вже ніж трьох держав взагалі може поставити під сумнів подальшого існування Європейського Союзу як такого.

Список використаних джерел

1. Волна разочарования: итальянцы требуют выхода из ЕС : канал новин. URL: https://www.gazeta.ru/politics/2020/07/30_a_13170853.shtml?updated (дата звернення: 07.11.2021).
2. Правый и еще правее: как карантин и экономический кризис изменили Италию : канал новин «Європейська правда». URL: <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2020/07/30/7112667/> (дата звернення: 07.11.2021).
3. ЕС не переживе вихід Італії – президент Єврокомісії : канал новин «Європейська правда». URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/10/16/7088249/> (дата звернення: 07.11.2021).

Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри Харитонов Р. Ф.

КУРКУДИМ КАТЕРИНА ІВАНІВНА, КАЛАШНІКОВА МАРІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»

ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОЕКТУ КОНСТИТУЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

В 1990-ті роки стало очевидним, що в найближчому майбутньому відбудеться найбільш масштабне в історії розширення ЄС (з 15 до 25 членів), тому з'явилося питання про необхідність зміни принципів управління Європейським Союзом і структури керівних органів, які були створені.

У грудні 2001 року на саміті ЄС було ухвалено рішення про початок робіт над створенням загальноєвропейської Конституції. Робота над проектом Конституції тривала протягом майже трьох років. Остаточний текст документа було схвалено на спеціальному саміті ЄС у червні 2004 року.

Нову Європейську Конституцію було підписано 29 жовтня 2004 року главами всіх 25-ти держав-членів Євросоюзу в Римі.

Унікальна особливість цього документа полягає в тому, що він з'явився відразу 20-ма мовами і став найширшою і всеосяжною конституцією у світі. Європейська Конституція мала вплинути на формування і розвиток загальноєвропейської самосвідомості та зробити ЄС моделлю нового світового порядку.

Проект Конституції мав на меті впорядкування та об'єднання правових засад всіх договорів, укладених між країнами Євросоюзу, адже законодавство ЄС не можна вважати консолідованим або кодифікованим.

Документ складався з 450 статей та 60 000 слів, що зробило європейську Конституцію найбільш об'ємним та докладним конституційним актом у світі (окрім Конституції Індії 1950 р.).

Конституція передбачала зміну структури та низки функцій інститутів ЄС. У Раді ЄС також планувалися особливості до посади президента. На даний момент пост голови Ради за принципом ротації кожні півроку передається між країнами ЄС – згідно з Конституцією, президент мав би очолювати Раду терміном на 2,5 роки.

Також зазначалася поява посади міністра закордонних справ ЄС, який має бути представником єдиної європейської зовнішньої політики – нині зовнішньополітичні функції призначенні верховному представнику ЄС із зовнішньої політики і члену Єврокомісії, відповідальному за зовнішні зв'язки. Однак країни-члени ЄС, як і раніше, мають право на розробку власної позиції з будь-якого питання, лише у випадку досягнення консенсусу глава МЗС Європи зможе говорити від імені ЄС.

Проект Конституції зазначав скорочення складу Єврокомісії: нині діє принцип «одна країна – один єврокомісар», але з 2014 року було заплановано, що кількість єврокомісарів мала становити дві третини від числа країн-членів.

Проект Конституції розширював склад повноважень Європарламенту, якому було доручено затвердження бюджету, вирішення проблем, пов'язаних зі станом громадянських свобод, прикордонного контролю та імміграції, співробітництва судових та правоохоронних структур усіх країн-членів ЄС.

Проект конституції зазначав відмову від принципу консенсусу та перехід на принцип так «подвійної більшості», який передбачав винесення рішення з більшості питань, у випадку, якщо за нього проголосували не менше 15 країн-членів. Задля набуття Конституцією чинності вона мали пройти ратифікацію усіма країнами ЄС.

Різні країни ухвалили різні моделі ратифікації. У половині країн, керівництво яких обрало варіант референдуму, існує сильна опозиція ідеї загальноєвропейської єдності: до цих країн-учасниць належать Данія, Польща, Франція та Нідерланди. У зв'язку з цим на саміті ЄС 22–23 червня 2007 року досягнуто

принципової домовленості про розробку замість Конституції ЄС «Договору про реформу», тобто полегшена версія, що містить головним чином положення про порядок функціонування інститутів ЄС у нових зазначених умовах. Договір про реформу був підписаний у Лісабоні 13 грудня 2007 року.

Отже, великомасштабне розширення Європейського союзу 2004 р., а також поглиблення інтеграційних процесів у рамках ЄС спричинили необхідність вироблення документа для чіткої організації діяльності інститутів Євросоюзу. З цією метою було розроблено проект Конституції ЄС, яка вносила зміни до інституційної структури ЄС, передбачення принципу прийняття рішень кваліфікованою більшістю, перетворення системи європейської безпеки. Але негативне голосування щодо загальноєвропейської Конституції у Франції та Нідерландах стало результатом поєднання невдоволення загальними тенденціями розвитку Європейського союзу та зниженням його ефективності.

Новий базовий договір мав врахувати сучасні реалії Європейського союзу. Результатом довготривалих пошуків інституційних перетворень та політичного реформування ЄС стало рішення про розробку «Договору про реформу». Він був підписаний лідерами всіх країн-членів ЄС 13 грудня 2007 р. у Лісабоні і сьогоднішній день Лісабонський договір затверджено у 24 країнах-членах ЄС.

Список використаних джерел

1. Біанчері Ф. У відповідь на будь-яке «так» на адресу Туреччини, нав'язане лідерами ЄС, електорат відповість «ні» щодо ратифікації Конституції. *Європа*. 2005. № 4. С. 12–21.
2. Бурханов А. К. Європейський союз у сучасному світі. Київ, 2005. С. 325.
3. Гавриков Д. Європейський Союз як територія протиріч. *Світова економіка та міжнар. відносини*. 2004. № 12. С. 88–95.
4. Європейські країни СНД: місце у «Великій Європі» / за ред. В. Грабовської, А. В. Мальгіна, М. М. Нарінського (відп. ред.). М. : Міжнар. відносини, 2005.
5. Кавешніков Н. Конституційна криза в ЄС. [Електронний ресурс] // Європейський Союз: факти та коментарі. Березень-травень 2005. № 40. Режим доступу : http://www.edc-aes.ru/site/ru/union/archive/vipusk_40.html
6. Макаrchев В. Кризис вокруг провала Конституции ЕС. *Компас*. 2005. № 52. С. 22–25.
7. Осипов О. У Римі вершилася історія – підписано загальну конституцію 25 держав. *Відлуння планети*. 2004. № 45–46. С. 17–19.

Науковий керівник: д.ю.н., професор, професор кафедри Сурілова О. О.